

NOTAT

Til: Stortingets helse- og omsorgskomite

Fra: Apotekforeningen

Dato: 15.09.2015

Innspill til høring om Meld. St. 26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste - nærhet og helhet

Apotekene er blant de mest tilgjengelige helsetilbudene vi har i Norge. Ni av ti innbyggere bor i kommuner med ett eller flere apotek, og 75 prosent av den voksne befolkningen er på apoteket minst fire ganger i året. 1/3 er der oftere enn annenhver måned.

I stortingsmeldingen om primærhelsetjenesten er regjeringen opptatt av at brukerne skal ha helsetjenestene tilgjengelig så nær der de bor som mulig. Apotekforeningen mener de mer enn 800 apotekene med 8000 helsepersonell er en lokal helseressurs som gir viktige bidrag til folkehelsen gjennom sin rådgivning, og ikke minst en viktig ressurs for den store og voksende delen av befolkningen som bruker legemidler fast for å forebygge eller behandle sykdom. Dette forholdet er ikke drøftet eller synliggjort i stortingsmeldingen.

Behov for farmasøyt i primærhelseteamene

Meldingen vektlegger at pasienter med kroniske sykdommer og de som har store og sammensatte behov, har behov for bedre samordnede tjenester. Apotekforeningen deler dette synet, og vil peke på at disse pasientgruppen ofte også er brukere av mange legemidler samtidig.

Et av hovedtiltakene i stortingsmeldingen er å etablere systemer for tverrfaglige primærhelseteam. Apotekforeningen tror dette kan bidra til bedre koordinerte tjenester og behandling, men savner farmasøytens legemiddelkompetanse i teamene. Legemidler er blant de viktigste og vanligste behandlingsformene i primærhelsetjenesten, og internasjonal forskning viser at legemiddelbruk og –forskrivning er en viktig årsak til redusert livskvalitet.

Ved å inkludere farmasøyten, som allerede finnes i primærhelsetjenesten i det lokale apoteket, vil teamene få styrket kompetansen på legemidler og legemiddelbruk, når legemidler er en viktig del av behandling eller forebygging.

Struktur og incentiver

Det finnes flere eksempler på kommuner som allerede har involvert apotekenes kompetanse i tverrfaglige team for å sikre riktig legemiddelbruk. Oslo kommune har gjennomført et prosjekt som viser nytten av samhandlingen mellom lege, farmasøyt og sykepleier. I Vestvågøy har kommunen inngått samarbeid med det lokale apoteket om legemiddelgjennomganger for både pasienter som bor hjemme og sykehjemsbeboere, mens Bærum kommune etter anbudskonkurranse har inngått samarbeid med apotek om tilsvarende legemiddelgjennomganger. Dette er imidlertid relativt sjeldne unntak, og viser at det verken finnes en nasjonal standard eller gode finansieringsordninger for slike løsninger.

Apotekforeningen mener det bør etableres finansieringsordninger som sikrer at alle kommuner kan tilby tverrfaglige legemiddelgjennomganger som sikrer riktigere legemiddelbruk. Det bør også utvikles nasjonale modeller for hvordan apotekfarmasøyer som er ansatt i private virksomheter, skal samhandle med fastlegen og den øvrige primærhelsetjenesten.

I et felles utspill fra Allmennlegeforeningen, Norsk forening for allmennmedisin og Apotekforeningen fra mai i år, skriver de tre foreningene: *Vi mener at kommunene må etablere egnede møteplasser, der farmasøyer og fastleger kan samarbeide om pasientenes legemiddelbruk. Her kan de sammen gå gjennom den enkelte pasientenes samlede legemiddelbruk og resultatene av behandlingen. Et annet viktig tiltak er samstemming av legemiddellister, for sammen å klarlegge hvilke medisiner pasienten faktisk skal bruke.*

Forebygging og lavterskeltilbud i apotek

Apotekene driver i dag forebyggende helsearbeid på flere områder – alt fra enkel råd til småbarnsforeldre til bevisstgjøring om livsstilssykdommer gjennom kampanjer. Mange kunder får råd om enkel skadebehandling i apoteket, som de ellers måtte oppsøkt fastlegen om.

Apotekforeningen mener denne rollen kan utvides og systematiseres i samarbeid med den øvrige primærhelsetjenesten. I noen tilfeller trengs det imidlertid incentiver og regelendringer for å få dette til. Ett eksempel er at apotekene kan brukes til vaksinasjon, f.eks. influensavaksine. Et annet eksempel er røykesluttveiledning. Farmasøytutlevering av enkelte legemidler som i dag er reseptpliktig, jf. omtale i Legemiddelmeldingen, kan også ses på som et lavterskeltilbud der apotek kan bidra til økt tilgjengelighet til helsetjenester.

Relasjonen til Legemiddelmeldingen

Regjeringen har lagt frem tre viktige stortingsmeldinger på primærhelseområdet denne våren: folkehelsemeldingen, primærhelsetjenestemeldingen og legemiddelmeldingen.

Det er viktig og nødvendig å se disse tre meldingene i sammenheng, og mange av de pasientrettede tiltakene apotekene etterlyser, faller inn under temaene i Legemiddelmeldingen. Vi mener likevel det er viktig at Stortinget også minner regjeringen om den rollene apotekene spiller og kan spille i primærhelsetjenesten. Legemidler er en svært viktig innsatsfaktor i primærbehandling og i forebygging. Pasientens legemiddelbruk må ikke isoleres fra annen behandling, selv om det er forhold knyttet til legemidler som skiller dem fra andre typer behandling.